

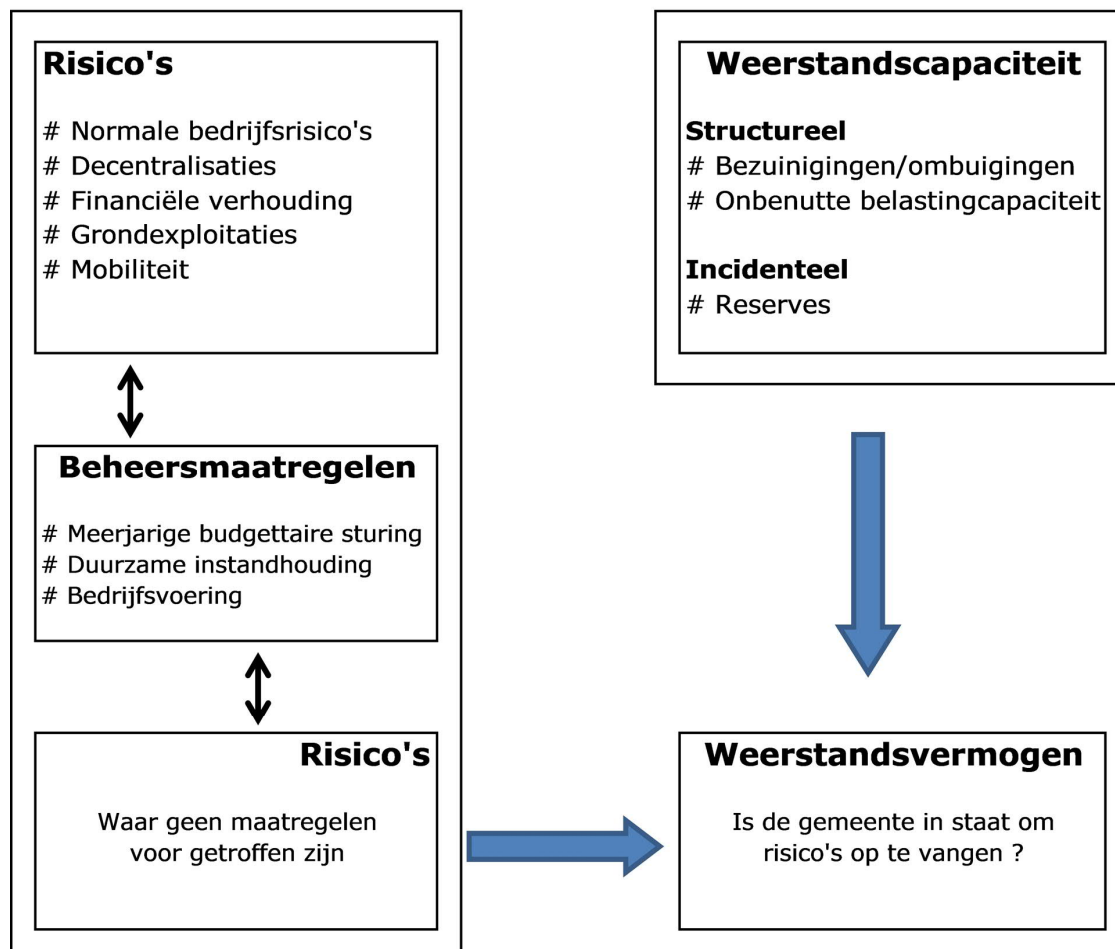
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf biedt op hoofdlijnen inzicht in het risicoprofiel van de gemeente en de mogelijkheden om tegenvallers op te vangen (weerstandscapaciteit). Het gemeentelijke risicobeleid en inzicht voor de raad in de weerstandscapaciteit staat hoog op de bestuurlijke agenda.

Het beleidskader is met de nota Risicobeleid en reservebeleid in 2012 vastgesteld. De opmerkingen en aanbevelingen van de rekenkamercommissie aangaande het gemeentelijk weerstandsvermogen hebben daarin hun plaats gekregen. De nota is de kapstok aan de hand waarvan deze paragraaf is uitgewerkt.

Het besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 11) definieert het weerstandsvermogen als de relatie tussen de capaciteit om tegenvallers op te vangen (weerstandscapaciteit) en de materiële risico's waarvoor geen specifieke voorzieningen zijn getroffen.

Het betreft hier dus het duiden van mogelijke tegenvallers waarmee de gemeente te maken kan krijgen en de beheersmaatregelen die de gemeente neemt om risico's te identificeren, het bevorderen van het risicobewustzijn, het vermijden van risico's en ten slotte beperken van schade ingeval risico's zich onverhoopt toch voordoen.

Dit risicoprofiel wordt vervolgens afgezet tegen de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Door risicoprofiel en weerstandcapaciteit met elkaar te confronteren kan een uitspraak over het weerstandvermogen van de gemeente worden gedaan.

Zolang de weerstandcapaciteit groter is dan de gekwantificeerde risico's kan de gemeente tegenvallers opvangen. De weerstandcapaciteit betreft overigens structurele en incidentele zaken. Vorenstaand wordt een en ander schematisch samengevat. Opgemerkt wordt dat er een onlosmakelijke samenhang is tussen risico's en beheersmaatregelen. Want met gedegen beheersmaatregelen worden de mogelijke risico's aanmerkelijk ingeperkt. Andersom geldt vanzelfsprekend ook dat, indien geen beheersmaatregelen worden getroffen, de risico's navenant toenemen.

Risico's en beheersmaatregelen

Zoals hiervoor aangegeven dienen risico's en beheersmaatregelen in onderlinge samenhang te worden gezien. Dit gebeurt in Amstelveen middels het door de jaren heen ontwikkelde duurzame financiële beleid dat de volgende pijlers kent:

1. Een goed functionerende planning en control-cyclus (meerjarige budgettaire kaderstelling en sturing);
2. Een adequaat activabeleid met daarin duurzame instandhouding van gemeentelijke bezittingen;
3. Een betrouwbare bedrijfsvoering;
4. Een adequaat risicobeleid en het aanwezig zijn en in standhouden van voldoende weerstandcapaciteit.

1. Meerjarige budgettaire kaderstelling en sturing

Amstelveen werkt vanuit een meerjarige visie en begroting waardoor structurele maatregelen kunnen worden geëffectueerd en indien nodig interim- of faseringsmaatregelen kunnen worden genomen zodat een zorgvuldige en afgewogen beleidsimplementering kan plaatsvinden. Dit krijgt onder meer vorm via de jaarlijkse begroting en rekening. In de Perspectiefnota worden de actuele meerjarige ontwikkelingen intern en extern (macro economische ontwikkelingen en de invloed daarvan op Amstelveen) geschetst die van belang zijn voor bestuurlijke (bij)sturing. Indien daar aanleiding toe is dan wordt het bestuur separaat geïnformeerd.

2. Duurzame instandhouding

Het waarborgen van de duurzame instandhouding van de Amstelveense (fysieke) infrastructuur en voorzieningen op langere termijn is een belangrijke pijler van het gemeentelijk (financieel) beleid. De essentie van dit beleid is met drie samenhangende lijnen te duiden:

- Op basis van rationele meerjarige onderhoudsbeheerplannen hebben de meerjarenramingen toereikende structurele budgetten voor de instandhouding van de bestaande fysieke infrastructuur (gemeentelijke gebouwen inclusief onderwijs, wegen, groen en sportvelden). Hiermee is een belangrijk risico voor gemeenten, namelijk het sluipender wijze ontstaan van onderhoudsachterstanden, ingedamd;
- De beschikbare middelen worden zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet. De optimalisering van de werkwijze en afstemming via een integraal uitvoeringsprogramma infra-werken vervult daarin een wezenlijke rol;
- De komende jaren dient zich een omslag aan van groeigemeente naar beheergemeente. Dit wordt vroegtijdig onderkend en hierop wordt geanticipeerd in de koers voor de langere termijn (via onder andere de reserve "Sparen vooraf").

De verdere uitwerking van de duurzame instandhouding staat centraal in paragraaf "Onderhoud kapitaalgoederen".

3. Bedrijfsvoering

Het ambtelijk management is binnen bestuurlijk vastgestelde kaders verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering. Dit betekent dat het management, binnen deze kaders, bepaalt hoe de bestuurlijk vastgestelde resultaten en prestaties worden gerealiseerd. Risicomanagement is binnen de bedrijfsvoering daarom een belangrijk onderwerp. Het is de verantwoordelijkheid van elke manager om de belangrijke risico's op zijn/haar werkterrein te duiden en aan te geven welke beheermaatregelen zijn/kunnen worden getroffen (vermijden, verzekeren, afdekken). Daarnaast worden actuele ontwikkelingen van de grote thema's die hieronder in de paragraaf risico's zijn beschreven ook op centraal niveau gemonitord.

Doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie heeft prioriteit, teneinde in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de vraagstellingen vanuit bestuur en samenleving in een veranderde en veranderende omgeving. Dit komt uitvoeriger aan de orde in de paragraaf "bedrijfsvoering" van deze begroting.

4. Risicobeleid

De risico's zijn onderverdeeld in:

- Normale bedrijfsrisico's;
- Financiële verhouding en decentralisaties;
- Grondexploitaties;
- Mobiliteit.

Deze vier onderdelen worden hierna beschreven en afgesloten met een overzicht van de incidenteel benodigde weerstandscapaciteit (resumé risicoprofiel).

Normale bedrijfsrisico's

Met het gemeentelijk takkenpakket is een structureel jaarbudget van ongeveer € 225 miljoen gemoeid. Dit takenpakket is zeer divers en de mate van beïnvloedbaarheid verschilt per onderdeel, maar is in relatie met de hiervoor genoemde (beheer)maatregelen voor het gemeentebestuur op zich goed structureel te managen. Dit kan er overigens wel degelijk toe leiden dat er bestuurlijk fors moet worden ingegrepen.

Uitgangspunt is, dat waar sprake is van structurele tegenvallers, deze middels compenserende structurele maatregelen (bezuinigen en/of inzetten belastingcapaciteit) in een structureel sluitende meerjarenbegroting moeten worden ingepast. Wanneer er voor wordt gekozen om structurele maatregelen getemporiseerd in te voeren om de acceptatie en/of zorgvuldige implementatie te verbeteren kan een financiële faseringsbuffer uitkomst bieden. De risico's die met de uitvoering van het gemeentelijk takenpakket samenhangen, vallen onder de noemer normale bedrijfsrisico's.

Algemene uitkering gemeentefonds

Met een omvang van ruim € 100 miljoen is de uitkering gemeentefonds verreweg het belangrijkste structurele algemene dekkingsmiddel van de gemeente. De hoogte en ontwikkeling van het uitkering gemeentefonds wordt bepaald via de Rijksbegroting en is voor gemeenten niet beïnvloedbaar.

Najaar 2017 is het Kabinet Rutte III aangetreden met als basis het Regeerakkoord 2017-2021 "Vertrouwen in de toekomst". Dit Regeerakkoord handhaaft de trap-op-trap-af systematiek. Dit betekent, dat de omvang van het gemeentefonds "meebeweegt" met de ontwikkeling van de Rijksuitgaven. Met ingang van 2019 maken ook de Rijksuitgaven voor Zorg en Sociale Zekerheid onderdeel uit van deze koppeling. Tegelijkertijd moeten gemeenten uit de groei van het gemeentefonds ook de (autonome) groei van hun eigen zorguitgaven (Wmo en Jeugd) opvangen.

Onder invloed van gunstige economische prognoses is op dit moment sprake van stevige groeicijfers voor het gemeentefonds. Een belangrijk deel hiervan is de nominale ontwikkeling ter dekking van loon- en prijsstijgingen. Verder verwacht het Rijk dat gemeenten uit deze extra groei meebetalen aan bestaande tekorten/pijnpunten in het sociaal domein en aan nieuwe maatschappelijke opgaven, met name Duurzaamheid. Ten slotte wordt de groei gedempt door het verder dichtdraaien van de gaskraan en door een jaarlijks oplopende structurele korting die nog doorloopt tot en met 2025.

Naast de omvang van het gemeentefonds is ook de verdeling van belang. De actuele bovengemiddelde stijging van de woningprijzen in de lokale woningmarkt zorgt voor forse nadelige herverdeeleffecten op de Amstelveense algemene uitkering.

Per 2021 wordt een grootschalige herijking van de verdeling van het gemeentefonds voorzien. Daarbij komen tal van zaken aan de orde, waarvan de impact ongewis is.

Open eindregelingen

Onder de gemeentelijke taken valt een aantal regelingen met een open einde (verstrekken van uitkeringen levensonderhoud, hulp bij huishouden e.d.). Dat betekent dat de gemeente verplicht is om in middelen te voorzien als mensen hier wettelijk recht op hebben, ook al staan hier beperkte inkomsten tegenover. In de begroting wordt jaarlijks een inschatting gemaakt van de benodigde middelen.

uitkeringen levensonderhoud (Bijstandsgelden)

Rond 1 oktober maakt het Rijk de voorlopige budgetten 2019 voor de bijstandsgelden bekend (BUIG-gelden). Het hiervoor toegepaste objectieve verdeelmodel is met ingang van 2018 (wederom) stevig aangepast. Na veel discussie in de achterliggende jaren lijkt het model met deze laatste aanpassingen in rustiger vaarwater te komen. Amstelveen ontvangt in 2017 een uitkering van afgerond € 18 miljoen en behoort tot de grote voordeelgemeenten op dit verdeelmodel. Een recent uitgevoerd verdiepingsonderzoek bij de grootste voor- en nadeelgemeenten laat zien dat er een verband bestaat tussen positieve financiële resultaten en de invulling die gemeenten geven aan beleid en uitvoering. De positieve Amstelveense positieve scores in het onderzoek bevestigen dat. Dat wil overigens niet zeggen dat beleid en uitvoering in Amstelveen de totale omvang van het huidige voordeel verklaren. Het is een reële mogelijkheid dat de aanpassingen van het model per 1 januari zullen leiden tot een lager voordeel. Via een aparte raadsbrief is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

Daarnaast is de omvang van het macrobudget een knelpunt. Dit bedrag dat het Rijk jaarlijks beschikbaar blijft achter bij zowel de totale werkelijke uitgaven van de gemeenten als bij het theoretisch benodigde bedrag volgens het objectieve verdeelmodel. Uit het totale macrobudget moeten ook de kosten van de vangnetregeling worden betaald voor gemeenten met een groot nadeel. Daarmee is een oplopende bedrag gemoeid.

Al met al is de verwachting, dat Amstelveen wel een voordeelgemeente blijft, maar dat de omvang van het voordeel afneemt. Het nadelig effect van aanpassingen in het model wordt wel gedempt door het voornemen om per 2018 het model voor 100% in te voeren. In 2017 is het model voor 75% van kracht en wordt 25% van het budget verdeeld op basis van historische kosten.

De BUIG-gelden (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten) betreffen het budget dat gemeenten ontvangen voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen. Dit budget wordt objectief bepaald. Als gemeenten meer of minder uitgeven aan bijstandsuitkeringen blijft dit voor rekening van de gemeente. Dit budget gaat alleen over de uitkeringsgelden. De bekostiging van de ambtelijke uitvoeringskosten wordt geacht plaats te vinden via de algemene uitkering gemeentefonds. Zowel over de omvang van het macrobudget als over het verdeelmodel is veel te doen. Samenvattend is het beeld op dit moment als volgt:

- Een belangrijk deel van de onvrede en onrust rond de bijstandsgelden betreft een ontoereikende omvang van het totale macrobudget. Gemeenten geven de laatste jaren met elkaar meer uit aan bijstandsgelden dan het beschikbare macrobudget. Gemeenten met grote tekorten kunnen een beroep doen op een vangnetregeling. De kosten van de vangnetregeling worden betaald uit het macrobudget, waardoor er minder overblijft voor de andere gemeenten die daardoor weer grotere tekorten krijgen;
- Ook na verschillende aanpassingen, verbeteringen en verfijningen in het verdeelmodel blijft Amstelveen behoren tot de grote voordeelgemeenten. Daarbij is het algemene gevoel, dat het model voor wat betreft de volumecomponent nu wel zo ongeveer uitontwikkeld is. Er wordt nog wel gesleuteld aan de prijscomponent in het verdeelmodel (gemiddeld bedragen per uitkering). Wijzigingen in de verdeling blijven mogelijk, maar of en hoe is op dit moment niet concreet te duiden;
- Er is een verdiepingsonderzoek uitgevoerd bij de grootste voor- en nadeelgemeenten. Amstelveen maakte onderdeel uit van dit verdiepingsonderzoek en scoorde hoog op actieve inzet op beleid en uitvoering. Dat Amstelveen een voordeel heeft op het objectieve verdeelmodel is in lijn met de uitkomsten van dit onderzoek. Dat wil overigens niet zeggen dat beleid en uitvoering in Amstelveen de totale omvang van het huidige voordeel verklaren;
- Het huidige voordeel kent een structurele en een conjuncturele component. Op dit moment is nog steeds sprake van een relatief hoog bijstandsvolume. Het CPB voorspelt al enige jaren een daling, maar in de nacalculatie blijkt daarvan (nog) geen sprake. Bij een daling van het macrobudget wordt ook het huidige voordeel kleiner; de conjuncturele component verdampt.
- Een belangrijk deel van het huidige voordeel op de verdeling van de bijstandsgelden is binnen het sociaal domein ingezet, met name voor het opvangen van tekorten op Jeugd en op re-integratie. Een laatste stuk van dit voordeel is niet structureel ingezet, maar is via een stelpost vooralsnog incidenteel beschikbaar. Dit vanwege de lopende discussies en onderzoeken en vanwege een conjuncturele component.

Vóór 1 oktober maakt het Rijk de definitieve BUIG-uitkering 2018 en de voorlopige BUIG-uitkering 2019 bekend. Ten tijde van de opstelling van deze begroting was dit nog niet bekend. Wel heeft het Rijk reeds gemeld, dat de macrobudgetten 2018/2019 opwaarts zullen worden bijgesteld. Samen met de uitkomsten van de septembercirculaire gemeentefonds wordt nog voor de begrotingsbehandeling apart gerapporteerd over de toegekende BUIG-budgetten.

Bouwleges

De inkomsten uit bouwleges worden bepaald door de bouwactiviteiten binnen de gemeente. De vastgoedsector trekt de laatste jaren weer sterk aan. De geraamde inkomsten voor bouwleges zijn gebaseerd op de meerjarige planning van bouwactiviteiten. De realisatie kan afwijken van de planning zodat de inkomsten in een jaar afwijken van de begrote inkomsten, zowel in positieve als negatieve zin.

Bestemmingsplan- en handavingsprocedures

De kans is altijd aanwezig dat de gemeente aangesproken wordt in het kader van bestemmingsplan- en handavingsprocedures en dergelijke, na afsluiting van een grondexploitatie of project. De gemeente krijgt te maken met bezwaren, rechtsprocedures en schade aansprakelijkstelling.

Aanbestedingsrisico's

Bij het onderhoud van de openbare ruimte wordt bij diverse vakgebieden (o.a. groenbestekken) gebruik gemaakt van de markt. Door de aantrekkende economie en het gebrek aan vakmensen bij de aannemers zien we dat de marktsituatie wijzigt en dat prijzen zich naar boven ontwikkelen. Dit kan tot gevolg hebben dat de kosten van het onderhoud van de openbare ruimte in de toekomst hoger zullen worden.

Uitvoeringsprogramma Infra-Werken (openbare ruimte)

Projecten kunnen niet tot uitvoering komen of forse vertraging oplopen door externe factoren. Hieronder verstaan wij bijvoorbeeld inspraak op projecten waardoor deze gewijzigd moeten worden, afhankelijkheid van de bereidheid van kabel- en leidingbedrijven om hun medewerking vlot te verlenen en het moeilijk kunnen aantrekken van externe deskundige medewerkers die schaarser worden door het aantrekken van de economie. Daarnaast kan de gemeente op onverwachte plaatsen vervuilde grond aantreffen waar in een project geen rekening mee gehouden is. In combinatie met striktere Milieuwetgeving kan een project vertraging oplopen of afgeblazen worden. De financiële gevolgen en sturingsmogelijkheden om dit binnen het krediet op te vangen zullen van project tot project verschillen.

Dividenduitkering

Eneco

Amstelveen is voor 1,5 procent aandeelhouder van energiebedrijf ENECO. Volgend jaar wordt rekening gehouden met een winstuitkering van € 1.450.000. Op het moment van de opstelling van deze rekening speelt een mogelijke verkoop van de aandelen. Zie verder de paragraaf "Verbonden partijen".

BNG

Aangescherpte kapitaaleisen voor banken, vervat in het Basel 3 akkoord, leiden er toe dat banken hun vermogen dienen te verhogen. De nieuwe eisen gelden met ingang van 2019. Dit kan er onder andere toe leiden dat, om het buffervermogen op te bouwen, aandeelhouders de komende jaren een lagere dividenduitkering ontvangen. Daarnaast staat de dividenduitkering mogelijk ook onder druk door invoering van een "Bankenbelasting". Volgend jaar wordt rekening gehouden met een dividendinkomst van € 240.000.

Garanties

De twee regelingen met het hoogste garantiebedrag zijn het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Eind 2017 stond de gemeente voor respectievelijk € 381 en € 214 miljoen garant.

Het uitgangspunt bij de WSW is dat de sector zelf als eerste garant staat. Rijk en gemeenten staan vervolgens als achtervang garant mocht de sector zelf onvoldoende verhaal bieden.

De NHG wordt verstrekt door de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Als de huiseigenaar bij gedwongen verkoop met een restschuld achterblijft wordt deze overgenomen uit hoofde van de NHG. Met ingang van 2011 is de garantie volledig overgenomen door het Rijk. Voor de tot deze datum verstrekte garanties blijft de gemeente voor de helft achtervang evenals het Rijk.

Wachtgeldvoorziening wethouders

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties (BZK) wenst dat de pensioenopbouw en uitkering van pensioenen zo snel mogelijk via ABP wordt opgebouwd en uitgevoerd. Op zijn vroegst komt er in 2021 een APPA-fonds. De verwachting is dat actieve bestuurders en de voormalige bestuurders met wachtgeld als eerste worden overgedragen, gevolgd door bestuurders zonder wachtgeld (zogenoemde slapers).

Het over te dragen bedrag wordt de "reservewaarde" genoemd oftewel de contante waarde van het doelvermogen om het pensioen uit te keren. Voor het bepalen van de reservewaarde is de rekenrente van essentieel belang. Hoe hoger de rente, hoe hoger het te verwachten rendement. Of anders geformuleerd: hoe hoger de rente, hoe lager de reservewaarde per heden moet zijn om toch tot het doelvermogen aan te groeien. Ter indicatie: een mutatie van 1%-punt rekenrente kan een mutatie van de benodigde voorziening betekenen van 30%.

In 2017 heeft een hogere rekenrente (1,648% per 1 januari 2018 t.o.v. 0,864% per 1 januari 2017) geleid tot vrijval van de wachtgeldvoorziening van € 500.000. In de rekening 2016 leidde een lagere rekenrente tot een dotatie van € 350.000.

Het kan zijn dat door ontwikkelingen in de toekomst een bedrag bijgestort moet worden in de getroffen voorziening. Hierbij kan gedacht worden aan een lagere rekenrente of het verplicht afkopen van afgesloten verzekeringspolissen bij overdracht aan het ABP. De tussentijdse afkoopwaarde van dit soort polissen ligt (aanzienlijk) lager dan de premievrije waarde bij de verzekeraar op de einddatum. In de komende jaren zal blijken wat het Ministerie van BZK besluit over deze polissen.

Wet meldplicht datalekken en Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

In 2016 is het Informatie veiligheidsbeleid vastgesteld. Hierin zijn alle uitgangspunten op het gebied van informatieveiligheid opgenomen waar gemeente Amstelveen aan wil voldoen. In 2017 is een eerste cyclus doorlopen met het implementeren van verbetermaatregelen op basis van een geformeerd verbeterplan. Voor 2018 is wederom een verbeterplan opgesteld. Over de voortgang van de implementatie hiervan wordt het college periodiek geïnformeerd. Ook voor 2019 wordt weer een verbeterplan opgesteld.

Naast deze verbetercyclus worden ook externe verplichtingen opgelegd, in de vorm van audits en zelfevaluaties als ENSIA, DigiD en SUWI. In 2019 legt het college wederom verantwoording over deze wettelijk verplichte eisen af middels het afgeven van een collegeverklaring alsook in de jaarrekening.

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) ofwel de Europese privacy verordening in werking getreden. Vanaf dat moment worden de privacyregels verder aangescherpt en kan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) zelfs boetes tot een maximum van € 20 miljoen opleggen in geval van overtreding van de regels met betrekking tot de omgang met persoonsgegevens. Ook de meldplicht datalekken vormt een onderdeel van de AVG. Bedrijven en overheden zijn hierdoor verplicht om een datalek te melden bij de AP en mogelijk bij alle getroffen individuen.

Economische ontwikkeling

De gemeentebegroting is afhankelijk van economische ontwikkelingen. Een verandering in economische ontwikkeling heeft via de uitkering uit het gemeentefonds, belastinginkomsten van bedrijven, inkomsten bouwleges, netto-inkomsten of verliezen uit bouwgrondexploitaties en dividendinkomsten een effect op de begroting.

Baggerdepot

De werkzaamheden en de inkomsten/uitgaven van het baggerdepot zijn afhankelijk van de externe partijen Hoogheemraadschap Rijnland AGV en Waternet. Voorheen was het de gemeente die baggerde binnen haar gemeentegrenzen. Nu is zij afhankelijk van de aanvoer van bagger via deze externe partijen die hun eigen planning bepalen. Dit heeft effect op de bedrijfsvoering van het baggerdepot.

Vennootschapsbelastingplicht (Vpb)

Op basis van de verrichte analyse is het standpunt ingenomen dat er in ieder geval sprake is van een vennootschapsbelastingplichtige activiteit grondbedrijf.

In 2018 is hiervoor de openingsbalans per 1 januari 2016 opgesteld. De definitieve VPB last voor 2016 is bepaald op ruim € 6.500. Voor 2017 t/m 2019 verwachten we een bedrag tussen de van € 80.000 en € 90.000 per jaar. Deze inschatting is gemaakt op basis van vastgestelde grondexploitaties per ultimo 2016 en 2017. Actualisering van reeds bestaande en nieuwe bouwgrondexploitaties met een hoger opbrengstpotentieel hebben een directe VPB last van 25% tot gevolg.

De landelijke discussie over reclame-inkomsten en de ontvangsten van afvalstromen loopt nog steeds, wij nemen echter het standpunt in dat hier geen sprake is van een vennootschapsbelastingplichtige activiteit.

BTW-sportvrijstelling

Het recht op vooraftrek van BTW die aan gemeente in rekening is gebracht over de kosten die toerekenbaar zijn aan het ter beschikking stellen van sportaccommodaties vervalt ingaande 2019. De rijksoverheid zal gemeenten voor dit nadeel compenseren via de nieuwe specifieke-uitkering Sport. Gemeenten zullen om in aanmerking te kunnen komen vóór 1 december 2018 een aanvraag moeten indienen waarbij zij alle BTW belaste kosten in kaart brengen. De kosten die voor compensatie in aanmerking komen betreffen uitsluitend kosten die vanaf 1 januari 2019 gemaakt zijn. Of dit voldoende is en voor welke projecten Amstelveen een beroep moet gaan doen op deze compensatie is nog onduidelijk.

In de gevallen dat de gemeente gebouwen en accommodaties BTW belast verhuurt is BTW op verbouwkosten terug te vorderen. Voorwaarde hierbij is dat de verhuur gedurende een periode van 10 jaar voor 90% belast plaatsvindt. Indien deze BTW belaste verhuur in de werkelijkheid minder mogelijk blijkt, bestaat er een risico dat eerder teruggevorderde BTW moet worden terugbetaald.

Conclusie normale bedrijfsrisico's

Met het vaststellen van de nota Risicobeleid en reservebeleid heeft de raad bepaald dat ten aanzien van de normale bedrijfsrisico's een **risicobuffer van afgerond € 10,0 miljoen** (5 procent van het begrotingstotaal van € 225 miljoen) aangehouden dient te worden. Dit als buffer voor incidentele risico's waarvoor geen voorziening is getroffen. Structurele problemen moeten in een sluitende meerjarenbegroting worden ingepast.

Financiële verhouding en decentralisaties

Onder de noemer financiële verhouding en decentralisaties gaan wij apart in op ontwikkelingen op deze terreinen die niet meer vallen binnen de onzekerheidsmarges en risicobandbreedte van de reguliere bedrijfsvoering.

Omgevingswet

De invoering en de implementatie van de Omgevingswet betreft een omvangrijk en complex proces dat vele jaren in beslag zal nemen. De ontwikkelingsrichting van de regelgeving en het gedachtegoed zoals de Omgevingswet die voorstaat is helder. De wet vervangt circa 26 sectorale wetten en ongeveer 120 bestaande maatregelen van bestuur in de sfeer van wonen en bouwen. Doelstelling van deze wet is om het eenvoudiger te maken voor initiatiefnemers in ruimtelijke ontwikkelingen en tevens sneller en met minder kosten tot een vergunning te kunnen komen. Voor de interne organisatie betekent dit een omwenteling in de manier van werken. Er is een transitieteam ingericht om de implementatie van deze wet in de organisatie tot stand te brengen.

Vast staat dat de Omgevingswet op een aantal fronten ook financiële consequenties gaat hebben. Wij verwachten dat de invoering van het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de daarmee samenhangende aanschaf van software een aanzienlijk groter structureel beslag op de middelen zal leggen dan de huidige softwarevoorzieningen benodigd vanuit de Wet ruimtelijke ordening. Dit zal in de komende collegeperiode uitgekristalliseerd worden.

Tegelijkertijd gaat ook het stelsel rond omgevingsvergunningen veranderen. Op dit moment is nog niet goed te overzien wanneer en in welke mate taken en activiteiten komen te vervallen. Wel staat vast dat er minimaal een nieuw evenwicht gevonden dient te worden tussen kosten en opbrengsten in de kostendekkende legesexploitatie. Actuele planning is dat de wet van kracht wordt op 1 januari 2021.

Sociaal domein

Met ingang van 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor veel nieuwe taken op de terreinen Zorg, Werk en Jeugd. Deze drie terreinen komen afzonderlijk aan de orde in Programma 1 Sociaal Domein, verreweg het grootste van de zes programma's. Met name op de decentralisatie Jeugd kampen veel gemeenten met grote tekorten. Amstelveen behoort hier tot de grote tekortgemeenten. De hulpvraag en de behandelkosten lopen op, terwijl het Rijk geen volumegroei toekent omdat het aantal jongeren in Nederland niet toeneemt.

De autonome groei van de zorgvraag in combinatie met achterblijvende nominale en reële compensatie blijft een belangrijk risico, zowel voor Jeugd als voor Zorg. Een ander risico is het effect van de invoering van een abonnementstarief (vaste lage bijdrage) voor een beroep op de Wmo. Naast een directe inkomstenderving kan hier ook een aanzuigende werking van uitgaan. Ten slotte is per 2021 een algehele herziening van de bestaande objectieve verdeelmodellen gepland. Dat brengt herverdeeleffecten met zich mee die positief en negatief kunnen uitpakken. Daar valt nu nog geen indicatie van te geven.

Conclusie financiële verhouding en decentralisaties

Effecten vanuit de decentralisaties en de financiële verhouding op de gemeentelijke financiële huishouding vragen structurele inpassing binnen de meerjarenbegroting. Daarbij moet in aanmerking worden genomen, dat de gemeente geen invloed heeft op de inkomsten via het gemeentefonds en dat de invloed op de uitgavenkant beperkt wordt door open einde regelingen en wettelijke verplichtingen. Hetgeen overigens onverlet laat, dat de decentralisaties ook kansen bieden om voordelen te realiseren. Een stevige buffer is van belang om incidenteel tegenvallers op te vangen (risicobuffer), maar ook om noodzakelijke beleidsaanpassingen te implementeren inclusief eventuele flankerende maatregelen (faseringsbuffer).

Gelet op de in deze paragraaf geschetste ontwikkelingen met betrekking tot de financiële verhouding en de decentralisaties in relatie tot de omvang van de hiermee gemoeide budgetten wordt de bestaande **risicobuffer van € 5 miljoen** bovenop de minimumbuffer voor de normale bedrijfsvoering ongewijzigd gehandhaafd.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren heeft de gemeente daar waar nodig haar verlies genomen door een voorziening te treffen of boekwaarde af te waarderen. In de meerjarenbegroting zijn alleen de opbrengsten opgenomen van de projecten die daadwerkelijk worden gerealiseerd; de zogenoemde harde inkomsten.

De gemeente maakt de omslag van ontwikkel- naar beheergemeente. De mogelijkheden voor grote bouwlocaties zijn beperkt.

Conclusie grondexploitatie

Door de in de afgelopen jaren getroffen maatregelen is het risicoprofiel gering en is geen risicobuffer opgenomen voor grondexploitaties.

Mobiliteit

De komende jaren worden grote projecten uitgevoerd in Amstelveen die een forse impact hebben op de mobiliteit en bereikbaarheid van de stad en tijdelijk een extra beslag leggen op onze organisatie. De belangrijkste projecten waar het om gaat zijn de ombouw van de Amstelveenlijn, de verlenging van de Amstelveenlijn naar Uithoorn, de verbreding van de A9 en de doorontwikkeling van het Stadshart.

Elk van deze projecten kent zijn eigen specifieke bekostiging en gemeentelijke bijdrage. Als er in aanvulling op de bestaande scope van deze projecten extra gemeentelijke wensen zijn, dan dienen deze aanvullend bekostigd te worden. Jaarlijks melden wij u de voortgang en leggen wij u zo nodig voorstellen voor. Zo heeft de raad in het kader van de Kadernota 2018 € 9 miljoen gereserveerd voor twee beoogde scopewijzigingen van het project A9, te weten de verlaging van de overkapping Oude Dorp en de verbreding van het Bovenlandpad tot een derde overkapping. Ook heeft uw raad in februari 2018 ingestemd met het doen van een voorinvestering in de inrichtingskosten van de overkappingen A9 Oude Dorp en Stadshart.

Ambtelijke kosten

Projectorganisatie en Communicatie

De aansturing van de grote ruimtelijke en infrastructurele projecten zoals Amstelveenlijn, A9 en Stadshart vindt plaats door het programmamanagement Stedelijke Ontwikkeling. De formatie wordt structureel bekostigd uit de Algemene middelen. Verdere kosten van de planbegeleiding en communicatie die niet bij derden kunnen worden belegd/verhaald maar die nodig zijn om de gemeentelijke inbreng en belangen te waarborgen (toetsing, advies, ontwerp inpassingsplannen, communicatie) zijn niet structureel belegd. Uw raad heeft in het kader van de Perspectiefnota een budget van € 2,35 miljoen beschikbaar gesteld ter dekking van de kosten tot en met 2021.

Grote ruimtelijke en infrastructurele projecten

Inpassing verbreding Rijksweg A9

De voorbereidende werkzaamheden aan het project A9 zijn gestart in de vorm van het vergroten van de capaciteit op het onderliggend wegennet voorafgaand aan de beoogde afsluiting van de toegen afritten van de A9 richting Holendrecht nabij de Keizer Karelweg. De maatregelen worden gefaseerd uitgevoerd in opdracht van en op kosten van Rijkswaterstaat.

Specifiek onderdeel van de voorbereidende werkzaamheden is de verbreding van het viaduct van de Ouderkerkerlaan over de Beneluxbaan. Hiervoor heeft uw raad een gemeentelijke bijdrage beschikbaar gesteld van € 0,5 miljoen. Rijkswaterstaat en de Vervoerregio Amsterdam verlenen substantiële bijdragen. De totale projectomvang bedraagt circa € 10 miljoen. De aanbesteding voor dit werk is gestart.

Rijkswaterstaat is op 31 januari 2018 gestart met de aanbesteding van het project A9 Badhoevedorp - Holendrecht. De uitvoering van het project zit in de periode 2020 - 2024/2026. Na afloop van het project heeft de gemeente tot taak de aan de gemeente over te dragen projectonderdelen in te richten en in beheer te nemen. Dit betreft met name de overkapping in het Oude Dorp, de overkapping Stadshart met de brug voor langzaam verkeer en de beoogde overkapping Meander met het Bovenlandpad, alsmede de diverse groenzones. De overkappingen zelf worden aangelegd en gefinancierd door Rijkswaterstaat. De inrichting van de overkappingen en groenzones komt ten laste van de Gemeente.

De realisatie van watersystemen voor de overkappingen Oude Dorp en Stadshart hebben wij als voorinvestering in handen gelegd van Rijkswaterstaat. Uw raad heeft hiervoor in februari 2018 een krediet verleend van € 1.1 miljoen. Aanvullend willen wij ook een voorinvestering doen voor een watersysteem voor de overkapping Meander. Dekking van de kosten daarvan kan worden geregeld uit de bijdrage die de eigenaren van het project Residence Amstelveen aan de Burg. Rijnderslaan verlenen aan de verbreding en inrichting overkapping Meander.

In de op 1 maart met Rijkswaterstaat gesloten bestuursovereenkomst is uitonderhandeld dat de door de bevolking gekozen bomenbrug wordt gerealiseerd. Deze op zich duurdere variant is ingepast binnen de voor deze bestuursovereenkomst beschikbare gemeentelijke budgetten. In het kader van de aanbesteding moet nog blijken of de toevoeging van een extra aftakking van de brug met een lift en trap richting Stadshart en busstation binnen het gestelde budgettaire kader haalbaar is. Overigens heeft de Vervoerregio ook nog middelen gereserveerd in het kader van het Investeringsplan Fiets, waarop wij een aanspraak kunnen doen.

Wij verwachten u in 2019 of in 2020 een aanvraag voor het verstrekken van een voorbereidingskrediet voor te leggen voor de verdere inrichting en bekostiging van de overkappingen. De uitvoeringskosten ramen wij voorlopig op € 6 a € 8 miljoen, waarvoor wij u ook te gelegener tijd een kredietaanvraag zullen voorleggen. De uitvoering van de maatregelen nemen wij ter hand na afronding van het project van Rijkswaterstaat; vanaf 2024.

Uw raad heeft in het kader van de Kadernota 2018 € 9 miljoen gereserveerd voor twee andere scopewijzigingen van het project A9, te weten de verlaging van de overkapping Oude Dorp en de verbreding van het Bovenlandpad tot een derde overkapping. Wij hebben afgesproken met Rijkswaterstaat dat de scopewijziging wordt geëffectueerd direct nadat het Tracébesluit onherroepelijk is geworden, naar verwachting november 2018. Met de eigenaren van het woningbouwproject Residence Amstelveen hebben wij afgesproken dat zij de helft van de kosten voor de verbreding van het Bovenlandpad voor hun rekening nemen. Op verzoek van deze eigenaren hebben wij Rijkswaterstaat bereid gevonden de verbreding nog iets verder op te rekken tot 85 m. De extra kosten hiervoor bedragen € 300.000. De eigenaren zijn bereid ook deze kosten te delen. De extra gemeentelijke kosten ad € 150.000 kunnen binnen het gereserveerde bedrag ad € 9 miljoen worden opgevangen. De daadwerkelijke beschikbaarstelling van (middelen uit) deze reservering leggen wij nog aan u voor nadat het Tracébesluit onherroepelijk is goedgekeurd.

In 2017 heeft u ingestemd met ons voorstel om twee woningen strategisch aan te kopen in het Oude Dorp, passend binnen de financiële ruimte voor de scopewijziging. Inmiddels hebben wij één woning aangekocht. De aankoop past in de gebiedsvisie voor het Oude Dorp, die in maart 2017 door uw raad is vastgesteld.

Inpassing ombouw Amstelveenlijn

De uitvoering van het project is inmiddels gestart. Een aantal werkzaamheden wordt in opdracht van de Vervoerregio Amsterdam uitgevoerd door de Gemeente Amstelveen. Het betreft de realisatie van watercompensatie, de aanleg van groenvoorzieningen, de aanpassing van verkeersregelinstallaties en de aanleg van een betere haltetoegang nabij halte de Meent (naar aanleiding van de door de gemeenteraad aangenomen "motie Meent"). De kosten van deze activiteiten worden vergoed door de Vervoerregio. In aansluiting op het werk dat door de opdrachtgever c.q. namens de opdrachtgever wordt uitgevoerd zijn enkele maatregelen wenselijk ten behoeve van een goede inpassing in de omgeving. Het gaat om zaken als aanpassen van de openbare verlichting en de wandelpaden en de aankleding van de onderdoorgangen. Dekking van de kosten kan in eerste instantie worden gevonden in de reserve Amstelveenlijn, die thans € 246.000 bedraagt. Als blijkt dat deze bestemmingsreserve onvoldoende ruimte biedt, dan zullen wij u daarover informeren in het kader van de Perspectiefnota 2020. NB. De oorspronkelijke bestemmingsreserve bedroeg € 6 miljoen. De vaste eigen bijdrage van de gemeente aan het project ad € 5,72 miljoen is betaald uit deze bestemmingsreserve. Evenzo is het wenselijk om een aantal verkeersregelinstallaties volledig te vervangen. De meerkosten daarvoor die niet ten laste kunnen worden gebracht van het project zullen wij dekken uit de reserve verkeersregelinstallaties.

Voor de Amstelveenlijn zijn door de gemeente Amstelveen, in opdracht van de Vervoerregio Amsterdam, gronden verworven voor de realisatie van het tracé en een opstel terrein in de Legmeerpolder. De kosten voor de verwerving op basis van onteigening en de procedure worden volledig gedekt door de opdrachtgever; de Vervoerregio Amsterdam.

Uithoornlijn

De betrokken overheden hebben in maart 2018 een overeenkomst gesloten over de verlenging van de Amstelveenlijn naar Uithoorn. Amstelveen draagt niet bij aan de aanlegkosten, maar levert wel een bijdrage aan de planstudie. Voor het opstellen van een bestemmingsplan, het begeleiden van de grondaankopen en de kosten van grondaankopen ontvangt de gemeente een kostendekkende vergoeding van de opdrachtgever Vervoerregio Amsterdam.

Stadshart

Wij volgen de insteek dat de plannen van de commerciële partijen voor de gemeente ten minste budgettair neutraal moeten zijn. Maar voor het niet commerciële deel gaat dit niet op (Stadsplein, infrastructuur, culturele functies). De plannen daarvoor zijn echter nog onvoldoende uitgewerkt om te oordelen of gemeentelijke investeringskredieten benodigd zijn en zo ja, van welke omvang. Wij zijn voornemens om voor het Stadshartproject een grondexploitatie op te stellen zodat meerjarig kosten en opbrengsten met elkaar in verband kunnen worden gebracht. De Raad heeft in juni 2017 besloten dat opbrengsten vanuit grondverkoop in het Stadshart gebruikt worden voor de inrichting van de openbare ruimte zoals ook opgenomen in de Ruimtelijke Uitwerking visie Stadshart Amstelveen. De opbrengsten van de grondverkoop van de projecten Hudson's Bay en Rembrandtpassage worden dan niet alleen gebruikt voor het dekken van ambtelijke- en overige gemaakte kosten, maar worden ook gereserveerd voor de benodigde investeringen in de openbare ruimte van het Stadshart door een storting van € 85.000 in de reserve grote projecten. De bestemmingsreserve bedraagt thans € 169.000 en reserveren wij aldus voor maatregelen voortkomend uit de vaststelling van de ruimtelijke kaders Stadshart.

Voor de ontwikkelingen Stadshart zijn diverse projecten in ontwikkeling. Een belangrijke stap is het project Rembrandtpassage. Voor de realisatie van dit project is een grondverkoop aan Unibail-Rodamco nodig.

Conclusie mobiliteit

Het belang van grote projecten voor de Amstelveense samenleving is duidelijk. Naast uitgaven voor de projecten zelf leidt dit ook tot een middelenvraag voor ambtelijke kosten. Vervolgens moet na afronding van de projecten de structurele last voor bijvoorbeeld groenonderhoud en wegen worden ingevlochten in de gemeentebegroting.

Bij de concrete vormgeving zijn tal van afwegingen aan de orde die tot een substantiële middelenvraag kunnen leiden. Zodra meer duidelijkheid bestaat over concrete projectkosten worden deze via Perspectiefnota of afzonderlijke voorstellen aan de raad voorgelegd.

Gelet op de complexiteit van de projecten vinden wij een **risicobuffer van € 5 miljoen** reëel.

Resumé risicoprofiel en benodigde weerstandscapaciteit

Hiervoor is ingegaan op de onderscheiden risico's van de gemeente en de beheersingsmaatregelen die in samenhang met deze risico's in het kader van de meerjarige budgettaire sturing, duurzame instandhouding en bedrijfsvoering worden genomen. Wat betekent deze risicoanalyse nu voor de weerstandscapaciteit in incidentele en in structurele zin?

Structurele weerstandscapaciteit

Voor de structurele weerstandscapaciteit geldt dat structurele tegenvallers via bezuinigingen en/of inzetten van onbenutte belastingcapaciteit ingepast moeten worden in de wettelijk voorgeschreven sluitende meerjarenbegroting.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele benodigde weerstandscapaciteit voor het opvangen van incidentele tegenvallers, dan wel het gefaseerd kunnen invoeren van structurele bezuinigingsmaatregelen, zijn als volgt gekwantificeerd:

Buffer van € 10,0 miljoen voor de normale bedrijfsrisico's (5% over begrotingstotaal van € 225 miljoen);

- Additionele buffer van € 5 miljoen wegens grote onzekerheden met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen in de financiële verhouding en decentralisaties;
- Buffer van € 5 miljoen voor mobiliteit.

In totaliteit betreft het € 20 miljoen incidenteel benodigde weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit omvat de structurele en incidentele mogelijkheden van de gemeente om tegenvallers op te vangen.

1. Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit bezuinigen/ombuigingen en de "onbenutte belastingcapaciteit". Het kwantificeren van de bezuinigingen/ombuigingen is in dit verband weinig relevant. Al is het alleen maar omdat de gemeente over een structureel sluitende meerjarenbegroting moet beschikken.

De zogenoemde "onbenutte belastingcapaciteit" kan wel worden gekwantificeerd omdat daar maatstaven voor gelden. Het benutten van deze weerstandscapaciteit is overigens een puur lokaal bestuurlijke aangelegenheid zolang geen sprake is van de zogenaamde artikel 12-status van een gemeente.

De "onbenutte belastingcapaciteit" wordt bepaald door de actuele OZB opbrengst van een gemeente te vergelijken met de opbrengst van het gemiddelde in Nederland vermenigvuldigd met 1,2. Dit wordt gezien als een redelijk peil. Gemeenten die een beroep willen doen op de artikel 12-status (extra financiële ondersteuning) moeten om daarvoor in aanmerking te komen in elk geval hun OZB-tarief op redelijk peil brengen (1,2 maal het gemiddelde tarief voor Nederland). Daarbij geldt als randvoorwaarde dat de afvalstoffenheffing en het rioolrecht kostendekkend moeten zijn. Voor zover dit (nog) niet geval is wordt dit als aanvullende correctie in de berekening meegenomen. De "onbenutte belastingcapaciteit" bedraagt voor Amstelveen op jaarbasis afgerond **€ 18,2 miljoen**, waarvan € 1,2 miljoen betrekking heeft op onderdekking afvalstoffenheffing en rioolrecht.

2. Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bevat:

1. Algemene reserve
2. Bestemmingsreserves/egalisereserves
3. Niet gerealiseerde boekwinsten en stille reserves

2.1 Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt afgerond **€ 35 miljoen** eind 2022.

2.2 Bestemmingsreserves/egalisereserves

Bestemmingsreserves zijn door de raad ingesteld. Het aanwenden van deze reserves voor het opvangen van tegenvallers/calamiteiten is een raadsaangelegenheid. Vaak hebben deze reserves een specifiek doel waardoor een andere aanwending dan dit doel niet mogelijk is, zonder dat flankerende of compenserende maatregelen moeten worden getroffen. In de nota Risicobeleid en reservebeleid Amstelveen wordt uitgebreid ingegaan op de functies van de verschillende bestemmingsreserves en egalisereserves en de relatie met de weerstandscapaciteit. In essentie komt de analyse erop neer dat het overgrote deel van de bestemmingsreserves/ egalisereserves niet tot de weerstandscapaciteit van de gemeente kan worden gerekend, omdat het bestuurlijk geormerkte reserves betreft. Anderzijds is het in geval van calamiteiten mogelijk een deel van deze reserves als weerstandscapaciteit in te zetten. Consequenties van het benutten van deze reserves moeten dan overigens wel meerjarig in de begroting worden ingepast.

In totaliteit bedragen de bestemmingsreserves, egalisereserves en overige reserves zo'n € 170 miljoen eind 2022. Hiervan bedraagt de reserve dekking kapitaallasten ongeveer € 135 miljoen. Deze reserve dient ter dekking van in het verleden uit eenmalige middelen gedekte investeringen en is ingesteld op grond van wettelijke voorschriften. Feitelijk is dit een administratieve reserve.

Het volume van de andere bestemmings-, egalisatie- en overige reserves is derhalve € 35 miljoen. Ingeval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven ("nood breekt wet") en tot de weerstandscapaciteit te rekenen.

Op grond van de huidige reservepositie en de verwachting omtrent de middellange termijn kan 50% van het huidige volume, derhalve **€ 18 miljoen**, tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Genoemde omvang die gerekend wordt tot de weerstandscapaciteit zal periodiek moeten worden herijkt op basis van de alsdan beschikbare reserves en hun oormerking. De huidige beschikbare reserves zullen namelijk worden besteed waardoor het volume (en dus de weerstandscapaciteit) wordt beïnvloed. Aan de andere kant zullen in de toekomst wellicht nieuwe reserves worden gecreëerd.

2.3. Niet gerealiseerde boekwinsten en stille reserves

Eind 2017 bezit de gemeente afgerond 880.000 vierkante meter grond met een boekwaarde van afgerond € 2,5 miljoen. Onder de bestemmingsreserves (dekking kapitaallasten) staat € 0,8 miljoen ter dekking van de grondaankopen. De getaxeerde waarde (agrarisches gebruik) bedraagt € 3,9 miljoen. Wanneer deze gronden ontwikkeld gaan worden zal een hogere opbrengst in het verschiet liggen. Dit is naar de toekomst toe een potentiële risicobuffer.

Voor dit moment wordt volstaan met het verschil tussen de boekwaarde (minus bestemmingsreserve) ten opzichte van de agrarische waarde. Dit saldo van afgerond **€ 2 miljoen** wordt gerekend tot de weerstandscapaciteit (defensieve benadering).

Resumé beschikbare incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente wordt bepaald door:

- De algemene reserve ad. € 35 miljoen;
- Aangevuld met € 18 miljoen gelabeld aan bestemmingsreserves, egalisereserves en overige reserves; en
- Het verschil ad € 2 miljoen tussen de agrarische en boekwaarde van gemeentelijke gronden.

In totaliteit bedraagt de incidentele weerstandscapaciteit eind 2022 € 55 miljoen.

Conclusie paragraaf weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is zoals gezegd de mate waarin de gemeente Amstelveen in staat is om tegenvallers (risico's) op te vangen.

Met het naast elkaar zetten van het in dit hoofdstuk geschetste risicoprofiel en weerstandscapaciteit kan worden geconcludeerd dat waar het de **incidentele** kant van het weerstandsvermogen betreft, de beschikbare weerstandscapaciteit € 55 miljoen bedraagt tegenover een benodigde buffer van € 20 miljoen.

Voor **structurele** ontwikkelingen geldt dat deze structureel in de begroting dienen te worden ingepast. In een eventueel structureel "worst case scenario" beschikt de gemeente naast het ombuigen op voorzieningen/schrappen van taken over een belastingcapaciteit buffer van € 18 miljoen om overige structurele ontwikkelingen op te vangen.

Dankzij het door de jaren heen gevoerde financiële beleid kan het weerstandsvermogen van Amstelveen als goed worden gekwalificeerd.

Kengetallen financiële positie

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV) stelt vijf kengetallen verplicht. Doel hiervan is dat de gemeenteraad gemakkelijker inzicht krijgt in de financiële positie van hun gemeente. In de Staatscourant staat een gedetailleerde berekening van deze kengetallen en een voorgeschreven format voor weergave in de begroting en rekening.

Via de Kennisbank Openbaar Bestuur; thema "Financiële kengetallen gemeenten en provincies" wordt ingegaan op de kengetallen en is het onder andere mogelijk waarden te vergelijken met andere gemeenten (<http://kennisopenbaarbestuur.nl/thema/financi%C3%A5le-kengetallen-gemeenten-en-provincies/>).

Kengetal	Toelichting	betekenis %
Netto schuldquote	Heeft de gemeente een hoge schuld exclusief verstrekte leningen?	Hoe lager, hoe beter
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Heeft de gemeente een hoge schuld gecorrigeerd voor verstrekte leningen?	Hoe lager, hoe beter
Solvabiliteitsratio	Heeft de gemeente voldoende eigen vermogen om aan haar financiële verplichtingen te voldoen?	Hoe hoger, hoe beter
Structurele exploitatieruimte	Heeft de gemeente voldoende structurele baten om haar structurele lasten te dekken?	Hoe hoger, hoe beter
Grondexploitatie	Grondexploitatie kan risicovol zijn. Heeft de gemeente relatief veel grond en loopt zij daardoor veel risico?	Hoe lager, hoe beter
Belastingcapaciteit (lokale lasten)	Heeft de gemeente relatief veel belastingen en is er ruimte om deze belastingen te verhogen?	Hoe lager, hoe beter

Dit levert voor Amstelveen de volgende waarden op:

Kengetallen:	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Netto schuldquote	3%	18%	12%
Idem gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-2%	14%	8%
Solvabiliteitsratio	61%	54%	63%
Structurele exploitatieruimte	3%	0%	1%
Grondexploitatie	0%	-1%	2%
Belastingcapaciteit	96%	96%	98%

In 2015 is van de Provincie Noord-Holland een handreiking ontvangen om de kengetallen te kwalificeren aan de hand van signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstest voor 100.000+ gemeenten. Omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden wordt aan de categorieën geen kwalificatie gegeven. Wel kan over het algemeen worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetallen:	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Amstelveen 2019
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	12%
Idem gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%	8%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	63%
Structurele exploitatieruimte	Begr>0%	Begr = 0%	Begr <0%	1%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	2%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	98%

Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles, de kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Als de combinatie een verontrustend beeld geeft kan dit betekenen dat de financiële positie onder druk staat en dat maatregelen noodzakelijk zijn om de situatie te verbeteren.